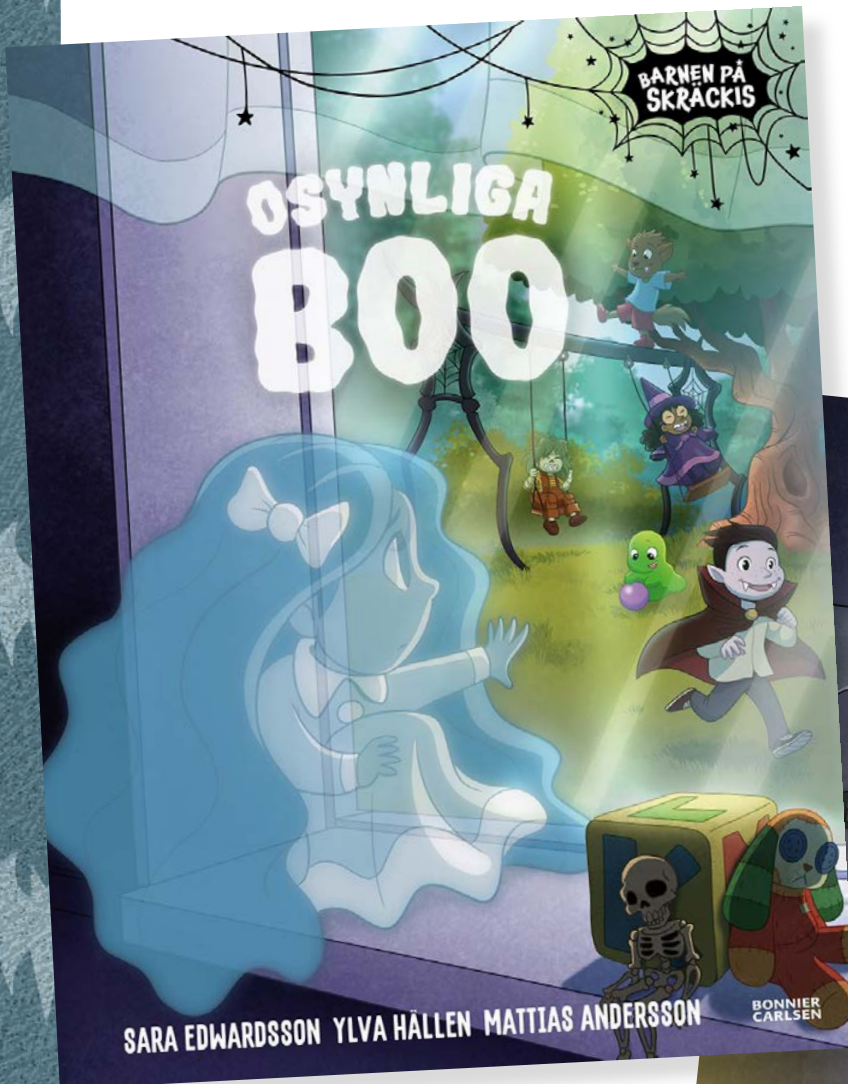

BARNEN PÅ
SKRÄCKIS

LÄRARHANDLEDNING
LINDA ENGVALL

INLEDNING

Den här handledningen är framtagen till serien **BARNEN PÅ SKRÄCKIS**. Berättelserna utspelar sig på förskolan Skräckis och återspeglar barnens egen vardag i monstertappning. Berättelserna passar utmärkt att läsa högt och arbeta med tillsammans. Genom serien får ni följa spöket Boo som kan göra sig osynlig, klistriga Bite, varulven Ulvin och de andra skräckisbarnen och deras äventyr på förskolan. Berättelserna tar upp känslor som glädje och rädsla. Belyser flera olika ämnen så som vikten av att bli sedd och inte behöva vara ensam, att inte bli förstådd, hur man kan hjälpas åt och sann vänskap. Ämnen som ni kan fördjupa er i när ni läser och arbetar med böckerna.

I handledningen finner du tips på aktiviteter att göra före, under och efter läsningen. Förslag på lässtrategier vid boksamtal och inspirationsfrågor som du kan ställa till barnen under och efter högläsning. Frågeställningarna är förslag och anpassas med fördel till barnens förkunskaper och intressen. Syftet med frågorna är att fördjupa läsupplevelsen genom att reflektera över det ni läst.

LÄROPLANEN

I förskolans styrdokument står det bland annat följande om förskolans uppdrag: *"Språk, lärande och identitetsutveckling hänger nära samman. Förskolan ska därför lägga stor vikt vid att stimulera barnens språkutveckling i svenska, genom att uppmuntra och ta tillvara deras nyfikenhet och intresse för att kommunicera på olika sätt. Barnen ska erbjudas en stimulerande miljö där de får förutsättningar att utveckla sitt språk genom att lyssna till högläsning och samtala om litteratur och andra texter. Utbildningen ska ge barnen förutsättningar att kunna tänka, lära och kommunicera i olika sammanhang och för skilda syften. Därigenom läggs grunden till att barnen på sikt tillägnar sig de kunskaper som alla i samhället behöver. Förmåga att kommunicera, söka ny kunskap och samarbeta är nödvändig i ett samhälle som präglas av stort informationsflöde och kontinuerlig förändring"* (Lpfö18).

MÅL

Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla:

- Förmåga att lyssna på och reflektera över andras uppfattningar samt att reflektera och ge uttryck för egna uppfattningar.
- Fantasi och föreställningsförmåga.
- Förmåga att använda och förstå begrepp, se samband och upptäcka nya sätt att förstå sin omvärld.
- Förmåga att skapa samt förmåga att uttrycka och kommunicera upplevelser, tankar och erfarenheter i olika uttrycksformer som bild, form, drama, rörelse, sång, musik och dans.
- Intresse för berättelser, bilder och texter i olika medier, såväl digitala som andra, samt sin förmåga att använda sig av, tolka, ifrågasätta och samtala om dessa.
- Ett nyanserat talspråk och ordförråd samt förmåga att leka med ord, berätta, uttrycka tankar, ställa frågor, argumentera och kommunicera med andra i olika sammanhang och med skilda syften.

FÖRFATTARNA OCH ILLUSTRATÖREN

Ylva Hällen och **Sara Edwardsson** är kända från SVT Barn och har gjort barnprogram i över 20 år, en erfarenhet som passar perfekt när de nu skriver böcker tillsammans.

Mattias Andersson är illustratören som skapar magiskt ljus och karaktärer som är både läskiga och gulliga på samma gång.

HÖGLÄSNING

Högläsningen bidrar till att barnen utvecklar kunskaper om sig själva och livet. Genom högläsning övar barnen på förmågan att lyssna aktivt. När du läser högt kan du med fördel modellera och "tänka högt", på så sätt visar du hur en van läsare gör. Delge hur du reflekterar, förutspår och ställer hypoteser om det du just läst. Detta synliggör hur man kan ta reda på svåra ord, ställa frågor till texten och söka efter mening och sammanhang. På så sätt visar du hur läsning går till för barnen.

Organisera högläsning så att den blir en mysig stund och en tid som bidrar till gemenskap. Det är genom dessa stunder du kan väcka ett intresse för litteratur, olika berättelser, läsning, symboler och bilder. Via högläsningen kan ni öva på att förflytta er i tid och rum, mellan fantasi och verklighet.

Ställ frågor som leder till att läsa vad som står **på**, **mellan** och **bortom raderna**, då tar ni läsningen till en högre nivå. Visa hur du sätter ord på dina inre bilder. Diskutera och visualisera era inre bilder. Dessa är individuella och via samtal kan ni dela med er av er gemensamma läsupplevelse.

Genom att göra olika textkopplingar lyfter ni läsupplevelsen. Barnen tillägnar sig inte bara kunskaper från texten, utan med hjälp av frågor kan du stödja barnen att göra kopplingar till egna erfarenheter och i diskussion med andra koppla till omvärlden. Gör jämförelser mellan andra texter. När ni samtalar synliggörs allas olika textkopplingar och ni utbyter erfarenheter och läsupplevelser.

AKTIVITETER FÖRE, UNDER OCH EFTER LÄSNING

Nedan finner du förslag på aktiviteter och frågeställningar att göra före, under och efter läsningen. Läs igenom texten innan ni ska arbeta med boken, på så sätt kan du förbereda och anpassa upplägget.

FÖRE LÄSNINGEN

Undersök bokomslag och titel

Titeln är bokens namn, den här boken heter *Barnen på Skräckis. Osynliga Boo* t.ex.

Vad är Skräckis, tror ni?

Vad tänker ni om bokens handling utifrån titeln?

Undersök bilden på bokomslaget

Vad visar bilden?

Vad ser och upptäcker ni i bilden?

Vad tänker ni om det ni ser?

Vilka karaktärer är det ni ser, tror ni?

Vilka känslor visar karaktärerna, tycker ni?

Vilka känslor väcker bilden på omslaget hos er?

Vad tror ni boken kommer att handla om utifrån bokomslaget?

Vilka ledtrådar upptäcker ni?

Bygg upp barnens förförståelse

Bekanta er med boken genom att läsa baksidestexten.

Vad har barnen för förkunskaper? Har ni läst andra böcker med samma tema?

Jag undrar – vet ni vad en författare är?

- Vilka är författare till boken?
- Känner ni till författarna?

Jag undrar – vet ni vad en illustratör är?

- Vad heter bokens illustratör?

Läs presentationen av författarna och illustratören som finns längst bak i boken.

Läs prologen och undersök bilden.

Hur ser miljön ut?

Vad i miljön känner ni igen?

Vilken byggnad är förskolan, tror ni?

Hittar ni några ledtrådar i bilden som gör att man förstår att det är en kuslig plats?

Vad heter adressen där förskolan ligger?

Vad får vi veta om barnen som går på förskolan?

Barnen som går där vill ta med oss på rysliga bus, vågar vi följa med?

PERSONGALLERI

Titta tillsammans på persongalleriet och läs om karaktärerna. Vad heter karaktärerna och vad får ni veta om dem?

Fundera tillsammans och upptäck kopplingen mellan karaktärernas namn, hur de ser ut eller vad de är och vad ni får veta om dem.

Bloody Mary: Vem är hon och hur är hon?
Vad kan hon göra med sin magiska sång?

Buhu: Finns det en koppling mellan förskolans beskyddare och förskolans adress?

Boo: Vad är hon? Vad kan hon göra? Vad menas med att "hennes fantasi har inga gränser?"

Devil: Vad är det hon alltid vill? Vad händer om hon blir arg?

Häxanne: Vad är det hon vågar? Vad är en magisk mantel?

Jättan: Hon är jätte... och hon är jätte...

Pyro: Vad är Pyro bra på?

Mumion: Vad kan Mumion mycket om?

Döden och Demona: Hur kan det komma sig att de är på pricken lika men ändå olika?

Bite: Vad är Bite? Varför behöver man akta sig?

Ulvin: Vad är Ulvin för något? Vad är Ulvin bra på?

Zombi: Vad kan Zombi göra? Vad menas med att jonglera? Varför tror ni att Zombi gillar att få andra att skratta?

Skeleton: Vad är en konstnär? Vad menas med "rädd så benen skallrar"?

Trollsa: Vad kan trollet göra? Varför tror ni att Trollsa inte kan låta bli saker som glittrar?

UNDER LÄSNINGEN

Gör textkopplingar:

Koppla innehållet till barnens erfarenheter, intresse och funderingar. Har de läst någon annan berättelse som påminner om denna?

Stanna upp vid svåra ord eller uttryck under läsningen och samtala om dessa.

Stanna upp, tänk högt och ställ frågor till texten där svaret går att finna på, mellan och bortom raderna. Använd gärna de föreslagna inspirationsfrågorna men anpassa efter barnen.

Ställ egna frågor till texten. Jag undrar ...

Undersök och upptäck detaljer i bokens illustrationer och samspelet med texten.

Bjud in till samtal och utgå från barnens nyfikenhet. Ställ öppna följdfrågor och uppmuntra till interaktion och dialog.

EFTER LÄSNINGEN

Sammanfatta:

Ge barnen stöd med hur de kan sammanfatta det ni läst.

Vad hände i början, mitten och slutet?

Vem eller vilka var med?

I vilken miljö utspelade sig de viktigaste händelserna?

Plocka ut nyckelord. Red ut oklarheter och kvarstående frågor.

Vilka tankar väcktes från texten?

Delge varandras inre bilder. Rita eller gör det muntligt.

Låt barnen ställa egna frågor till texten.

Plocka tillsammans ut ord som beskriver personliga egenskaper (hur någon är) hos karaktärerna i boken.

Ni startade med att ställa hypoteser och förutspå handlingen genom att analysera bokomslaget. Stämde era hypoteser? Har bilden på bokomslaget fått en ny mening?

Prata om berättelsens budskap.

Samtala:

Vad tyckte barnen mest om?

Vilken karaktär gjorde störst intryck och varför?

Låt barnen välja en favoritscen ur berättelsen och berätta om sin upplevelse.

Var det något som ni tyckte var extra bra?

Var det något som var mindre bra?

Vad fick berättelsen er att känna?

Finns det något som ni fortfarande funderar över?

Om ni skulle få bestämma en ny titel till boken, vad skulle boken heta då?

Fanns det någon händelse i boken som påminde om något ni själva har varit med om? När och på vilket sätt?

Fanns det någon händelse eller att berättelsen påminde om en annan bok som ni läst?

ARBETA MED ORD OCH UTTRYCK

Utveckla barnens ordförråd genom att ...

- Stanna upp vid svåra/nya ord eller uttryck.
- Känner barnen igen ordet?
- Har de hört ordet tidigare?
- Hur låter ordet?
- Kan de uttala ordet?
- Läs om meningen med ordet i eller kanske hela stycket för att förstå ordet i dess sammanhang.
- Vet barnen vad ordet betyder?
- Kan de förklara och använda ordet?
- Uppmärksamma barnen på homonymer, synonymer, antonymer.

Källa: (Skolverket.se Språk-, läs- och skrivutveckling – Grundskola åk F–3 Modul: Tidig läsundervisning Del 4: Att arbeta medvetet med ordförrådet).

OSYNLIGA BOO

Stackars spökflickan Boo! Inte nog med att hon är osynlig, hon blir också bortglömd på fruktstunden, utanför i leken och omkullsprungen i hallen eftersom ingen ser henne.

Men när det ska lekas kurragömma, då är det kanske bra att vara ett spöke som både är osynligt och som kan flyga? Boo kan gömma sig bäst av alla OCH skrämma slag på den läskiga människo-tanten som alla skräckisbarnen är livrädda för ...

Skräckis är som vilken förskola som helst – här har barnen samling, äter mellis, vilar, leker och har kul. Men här går bara läskiga ungar, som älskar att skrämmas, bitas och spöka runt!

INSPIRATIONSFRÅGOR

Uppslag 1

Hur känner sig Boo när mamma lämnar på morgonen?

Hur tycker ni att det känns när ni kommer till förskolan?

Allt känns bättre för Boo när hon träffar de andra skräckisarna. Vad gör de, tror ni? (undersök bilden).

Uppslag 2

Vad gör skräckisarna?

Mumion tycker om att spela spel. Vad tycker ni om att göra?

Uppslag 3

Vad gillar skräckisarna för frukt?

Vilka frukter är era favoriter och varför?

Hur kommer det sig att Bloody Mary går förbi Boo när hon delar ut frukten?

Hur tror ni att Boo känner sig nu?

Vad skulle ni tänka/känna om det hände er?

Uppslag 4

Vad säger Boo? Vad händer då?

Vad skulle ni göra om ni var Boo?

Vad tycker ni att Bloody Mary kan tänka på för att göra det bättre för Boo?

Uppslag 5

Vad händer när alla skräckisar ska ut och leka "knivar och svärthugg"?

Boo tänker inte vara ledsen, vad menar hon med det, tror ni?

Vad skulle ni göra om ni var Boo?

Vad gör ni om ni känner er ledsna?

Uppslag 6

Vad gör Boo för att inte vara ledsen?

Vad leker Boo?

Vad tycker ni om att leka?

Uppslag 7

Tycker Boo att det är kul att leka själv?

Hur tycker Boo att det känns?

Har det någon gång känts som att ingen ser er?

Uppslag 8

Boo hjälper Mumion och Mumion hjälper Boo, vad hjälper de varandra med?

Brukar ni hjälpa varandra? Vad gör ni då?

Vad är viktigt att hjälpas åt med, tycker ni?

Boo berättar för Mumion att ingen ser henne, hade du vågat göra det?

Mumion lindar in Boo i sina mumiekläder, vad tycker han att hon ser ut som?

Uppslag 9

Hur känner sig Boo när Pyro frågar henne och Mumion om de vill leka skrämmagömma?

Boo bryr sig inte om att hon ser ut som en glass, varför då?

Liknar skrämmagömma någon lek som ni leker? Vilken då?

Uppslag 10

Hur tycker Boo att det är att sitta på döda bänken?

Vad tycker ni Boo kan göra för att det inte ska kännas tråkigt?

Uppslag 11

Hur kommer det sig att Bloody Marys magi inte hjälper?

Vad gör Boo när leken ska sluta?

Uppslag 12

Hur kommer det sig att Boo är så bra på skrämmagömma?

Det blir extra bråttom till vilostunden när Jättan håller på att somna, hur kommer det sig?

Uppslag 13

Varför är skräckisarna rädda för människotanten?

Finns det något som ni är rädda för?

Uppslag 14

Vad gör Boo när tanten vrålar åt skräckisarna?

Vad händer då?

Uppslag 15

Vad säger Bloody Mary att alla måste tänka på? Vad kan hända annars?

Vad kan vi tänka på att göra om någon känner sig ensam?

Nu är det vila! Undersök bilden vilka likheter och skillnader mellan vilostunden på Skräckis och vilostunden på er förskola kan ni hitta?

Uppslag 16

När Boos mamma ska hämta är Boo osynlig. Mumion och Boo tycker att det är bra varför?

SKOJ MED BOO

Låt alla göra egna spöken. Återbruka gamla äggkartonger. Klipp ut "konerna", dela ut en var och låt barnen måla dem vita. Ögon och mun kan barnen måla med tuschpenna.

Enkla men fina spöken kan också göras genom att använda flirtkulor och vitt silkespapper. Limma på en flirtkula. Trä en bit vitt silkespapper över flirtkulan. Knyt ett litet snöre under kulan (som blir spökets huvud). Måla ögon och mun med tusch.

Enkla gosedjursspöken går att göra av vit filt. Klipp ut två likadana spökformer. Limma längsmed kanterna med limpistol, lämna en liten öppning där ni kan trycka in stoppning. Fäst den andra formen på den första.

KLISTRIGA BITE

Monsterungen Bite är en av de minsta på förskolan. Han fattar ingenting tycker de stora barnen, bara kladdar ner och biter sönder saker.

Men är det verkligen så att Bite inte förstår någonting? När kompisen Ulvin blir inlåst i källaren är det kanske inte dumt med någon som alltid följer efter, och som kan gnaga hål på det mesta?

Skräckis är som vilken förskola som helst – här har barnen samling, äter mellis, vilar, leker och har kul. Men här går bara läskiga ungar, som älskar att skrämmas, bitas och spöka runt!

INSPIRATIONSFRÅGOR

Uppslag 1

Undersök bilden.

Hittar ni några ledtrådar i bilden som avslöjar vilken högtid det är?
Vad är det Bite älskar med förskolan Skräckis?

Uppslag 2

Bite härmar och gör samma sak som Ulvin gör, varför då tror ni?
Det är dags för något som skräckisarna har längtat efter, vad tror ni att det är?

Uppslag 3

Finns det något pysselmateriel på Skräckis som vi har på vår förskola?
Bloody Mary tycker att något saknas, vad ska hon trolia fram, tror ni?

Uppslag 4

Vad tror ni att de ska göra med pumporna?
Har ni sett en halloweenpumpa någon gång?
Varför rycker och drar Bite i Trollsas arm?
Hur kommer det sig att Bite biter Trollsa, tror ni?

Uppslag 5

Trollsa blir ledsen, vad gör Bloody Mary som gör att det känns bättre?

Vad får er att må bättre när ni blir ledsna?

Hur kommer det sig att Bite spottar på Ulvins pyssel, tror ni?

Hur reagerar Ulvin?

Hur hade ni reagerat om det hände er?

Uppslag 6

Vad gör Bloody Mary när Bite spottar på pysslet?

Vad ska Bloody Mary och Bite göra i källaren?

Ulvin följer efter till källaren, varför gör han det, tror ni?

Uppslag 7

Vad finns nere i källaren?

Vad menas med att "Bite släpper honom inte med blicken"?

Ulvin stoppar dörren från att stängas. Vad tror ni att Ulvin tänker göra?

Uppslag 8

Varför vill Bite lägga sin madrass bredvid Ulvin, tror ni?

Mumion ligger i vägen, vad gör Bite då?

Uppslag 9

Ulvin fuskar när Bloody Mary läser sin magiska ramsa, vad gör han?

Vad gör Bite och varför då, tror ni?

Uppslag 10

Vad är det som Ulvin har bestämt sig för att göra?

Hur känns det nere i källaren?

Har ni varit i en källare någon gång, hur kändes det?

Uppslag 11

Varför är Bite och Ulvin inlåsta?

Ulvin måste på toaletten, Bite kommer en idé, vad gör han?

Uppslag 12

Vad gör Bite för att hjälpa Ulvin?

Devil tror att hon vet varför Bite bits, vad säger hon?

Uppslag 13

Bite hjälper till och löser flera problem, hur gör han?

Alla kan hjälpa på olika sätt. På vilket sätt brukar ni hjälpa varandra?

Uppslag 14

Skräckisarna förstår att bara för att Bite är yngst så förstår han mer än vad de trott. Vad ska de tänka på för att förstå Bites monsterspåk?

Bite vill säga något! Alla blir knäpptysta, nu ska de lyssna. Vad tror ni Bite vill säga?

Uppslag 15

Bite säger inget, vad gör han som får alla och han själv att skratta?

Ingen skrattar åt Bite utan alla skrattar med Bite. Vad är skillnaden tror ni?

Uppslag 16

Vad berättar Bloody Mary för monsterpappa när han hämtar?

SKOJ MED BITE

Gör klistrigt Bite-slime: Blanda cirka 3 msk potatismjöl och 2,5 dl kallt vatten i en kastrull och rör om. Låt koka upp och rör om tills det tjocknar. Blanda i några droppar med grön karamellfärg. Låt svalna! Nu kan ni experimentera med klistrigt Bite-slime.

ARBETA VIDARE

Samtala om karaktärerna

Berätta ...

Vilken karaktär är er favorit och varför?

Om ni skulle varit med i boken vilken karaktär hade ni helst velat vara?

Varför just den karaktären?

Hade ni gjort som karaktären i boken eller hade ni gjort något annorlunda?

Låt barnen välja en av karaktärerna och beskriva karaktärens egenskaper.

Välj tillsammans en karaktär från boken och gör en karaktärsbeskrivning.

HITTA PÅ EN KARAKTÄR

Låt barnen hitta på nya karaktärer till berättelsen. Inledningsvis kan ni hitta på en karaktär tillsammans innan barnen hittar på egna.

Berätta att en ny kompis ska börja på Skräckis.

Vilka speciella egenskaper ska karaktären ha?

Hur ska hen se ut?

Vad ska hen heta?

Ska karaktären vara ett väsen?

Ska hen ha några övernaturliga krafter?

Vad gillar karaktären?

Vad gör hen glad, ledsen eller arg?

Hur kommer karaktärens känslor till uttryck?

När barnen har skapat sina karaktärer kan de med fördel rita och berätta om dem för varandra.

SKAPANDE

Låt barnen rita egna porträttbilder av en vald karaktär.

Skapa karaktärerna: Låt barnen göra en av karaktärerna genom att till exempel måla, klä och dekorera toaletttrullar. Barnen kan också använda sina karaktärer och leka berättelsen.

Integrera med skapande och bygg upp förskolan Skräckkammaren (Skräckis). Använd kartonger eller rita på stora pappersark.

Låt barnen rita varsin bild från boken och berätta om sina bilder för varandra.

Låt barnen skapa fritt utifrån berättelsen och berätta om vad de skapat och varför.

Låt alla göra egna spöken. Återbruka gamla äggkartonger. Klipp ut ”konerna”, dela ut en var och låt barnen måla dem vita. Ögon och mun kan barnen måla med tuschpenna.

Enkla men fina spöken kan också göras genom att använda flirtkulor och vitt silkespapper. Limma på en flirtkula. Trä en bit vitt silkespapper över flirtkulan. Knyt ett litet snöre under kulan (som blir spökets huvud). Måla ögon och mun med tusch.

Enkla gosedjursspöken går att göra av vit filt. Klipp ut två likadana spökformer. Limma längsmed kanterna med limpistol, lämna en liten öppning där ni kan trycka in stoppning. Fäst den andra formen på den första.

VENN-DIAGRAM

Rita upp ett stort venn-diagram på en Whiteboard eller Smartboard och låt barnen göra jämförelser mellan sig själva och huvudkaraktären från boken.

Rita upp ett stort venn-diagram på en Whiteboard eller Smartboard och jämför likheter och skillnader med en annan berättelse som påminner om *Barnen på Skräckis. Osynliga Boo / Klistriga Bite*.

DRAMA OCH LEK

Spela upp en scen ur berättelsen och låt barnen gissa vilken scen det är.

Charader: Låt barnen välja en karaktär från persongalleriet som de ska visa/härma genom att bara använda kroppen. Övriga barn får gissa vilken karaktär kompiserna visar.

Dela in eleverna i mindre grupper, välj olika scener ur boken och låt barnen dramatisera dessa.

Lek Skrämmagömma (kurragömma).

Gör en språklek tillsammans: Gör som Bloody Mary och hitta på egna ramsor och rim.

Gör en muntlig berättelse: Planera berättelsen tillsammans.

Inledning: Vem eller vilka ska berättelsen handla om?

Var utspelar sig berättelsen?

När utspelar sig berättelsen?

Mitten: En serie med händelser/problem och lösningar.

Slut: Knyt ihop berättelsen.

Beskriv miljöer med hjälp av sinnena.